

ZVONČEK

LIST S PODOBRAMI ZA SLOVENSKO MLADINO

LETO XVIII.

KIMAVEC 1917.

ŠT. 9. IN 10.

Vsebina.

1. Jos. Vandot: Večerna molitev. (Pesem.)	177
2. Jos. Vandot: Peterček. (Pesem)	178
3. Mar. Bartolova: Nenad na delu	179
4. Karel Širok: Plavajo mi barčice ... (Pesem.)	181
5. Stric Tine: Čudovite živali iz današnjih in pradavnih dni. (S slikami)	182
6. Nedin Sterad: Na Krnu. (Pesem.)	185
7. Hasan-Aginica: Prvi sneg	186
8. Fran Žgur: Jezdec. (Pesem.)	187
9. Ivo Trošt: Štirje zakladi. (S sliko.)	188
10. F. Palnak: Slike iz živalstva. (Dalje.)	193
11. Ivan Dobravec: Dedek in vnuk. (Pesem.)	196
12. Fr. Rojec: O roki, ki je udarila mater. (Narodna legenda.)	197
13. Fr. Rojec: Pozdrav iz južnih krajev. (Pesem.)	198
14. Mara Lamutova: Poljsko cvetje	199
15. Fran Žgur: Zvezdice. (Pesem)	203
16. Fr. Rojec: Jesenski dež. (Pesem)	204
17. Pouk in zabava	205
18. Kotiček gospoda Doropoljskega	207

 Priporočajte in širite naš list!
Pridobivajte „Z V O N Č K U“ novih
naročnikov!

Slovensko Abecedo za ženska ročna dela

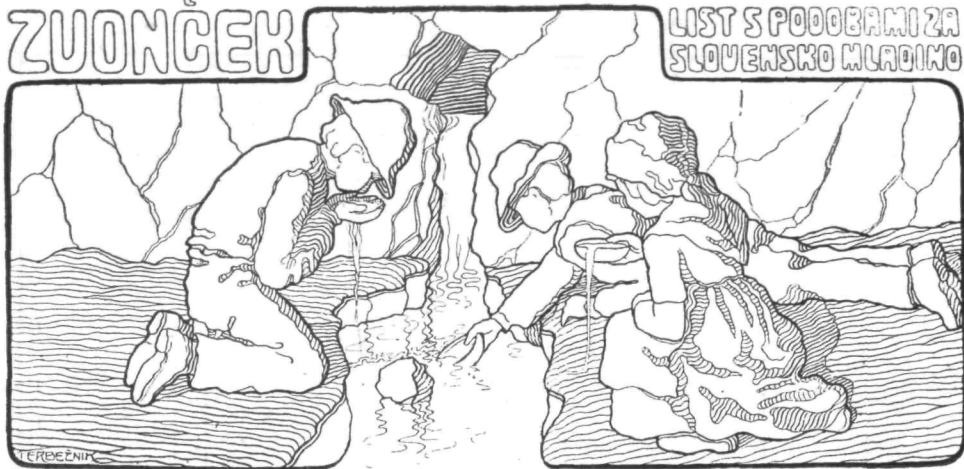

priporoča Milena Kiferle, učiteljica ženskih ročnih del
v Ljubljani, Krojaška ulica 8/II.

„Zvonček“ izhaja 1. dne vsakega meseca ter stane vse leto 6 K, pol leta K 3 četrt leta 1 K 50 h.

Izdajatelj, upravnik in odgovoren urednik: Luka Jelenc, učitelj v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

Rokopise je pošiljati na naslov: Ivo Trošt, nadučitelj v Tomišlju p. Studenec-Ig.

Štev. 9. in 10.

V Ljubljani, 1. kimavca 1917.

Leto XVIII.

Večerna molitev.

*Na oblaku Bogek
plava nad zemljó,
angelji srebrni
pojejo mu pesmi,
godejo sladkó.*

*Zlat je ves oblaček,
zlato vse nebo . . .
Deca, glej oblaček,
roke skleni, k Bogku
moli zdaj gorkó!*

*Moli deca v hiši,
križa se z roko:
„Čuvaj nas, o Bogek,
varuj nas, ko v spanje
se zapre oko . . .“*

*Na oblaku Bogek,
sliši prošnjo to ;
angeljev pa tisoč
z neba deco stražit
pošlje na zemljo.*

*Nina — nana — deci
angelji pojo,
godejo na gosli
pesmi, ki jim domek
samo je nebo.*

*Sluša deca, sanja,
smeje noč se uso . . .
Nina — nana — nočka
z angelji jo ziblje,
poje ji sladko . . .*

Jos. Vandot.

Peterček.

Potoček ribice ima,
metuljčke tihe trate —
naš Peterček pa imel rad
rumene tri bi zlate.

Gradil bi si gradove rad,
oj, bele tri grajščine ...
Pa kdo mu zlate tri bo dal,
rumene tri cekine?

Tam v gozdu poje črni kos,
oj, poje: „Drijo — dri ...
Le pridi k meni, Peterček,
cikine dam ti tri.

Moj kljunček zlat je vso pomlad,
v njem pesmi sladke spijo;
če odprem ga, med svet — juhu! —
vse pesmi poletijo.

Hitijo v gozdič, sedajo
tam na zelene trate;
lovi jih škratec tam — iz njih
rumene kuje zlate.

Le pojdi v gozdič, Peterček,
ujemi pesmi tri!
Iz njih ti skuje škrateljček
tri zlate — drijo — dri ..."

Pač lepo poje črni kos
v prebelih dneh vsekdar;
a kdo verjame pesmim tem?
Oj, Peterček nikdar!

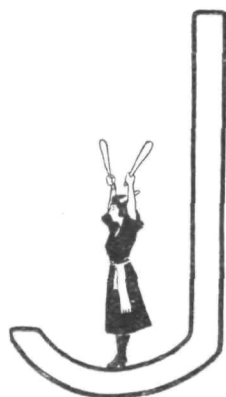
Jos. Vandot.

Mar. Bartolova:

Nenad na delu.

Joj, to vam je naš Nenad zaposlen! Mali prijatelji, vi si tega ne morete misliti. Od ranega jutra do poznega mraka vedno stopica, teka, prinaša, odnaša, tako, da včasih pa le včasih ne vtegne spisati niti svoje naloge. Ali to se dogaja le redkokedaj in samo tedaj, ko pozabi mami povedati, da ima nalogo.

Kako da ima toliko posla naš Nenad, porečete otroci in jaz vam povem, da ga ima res. Le pomislite: pišče in dve muc, mucici, pa vse tri sam oskrbovati! Prišlo pa je do tega tako-le:

Soseda je imela lepo črno kokoš, ki ji je nesla vso pomlad lepa, debela jajca. Nenad jo je vedno občudoval. Nekega dne mu je dejala soseda: — Veš kaj, Nenad, ko zvali koklja piščeta, dobiš eno. Tu so se začele Nenadove sanje, srečne sanje o prihodnjem piščetu. Sosedo je vedno izpraševal ali ne bo še kmalu piščet.

— Le čakaj — ga je tolažila — ko bo nehala nositi jajčka, začne kločiti in potem ji podložim. —

Joj, to je bilo dolgo pričakovanje! Dan na dan je hodil gledat, če je že znesla poslednji jajček. Slišati je moral vedno: — Danes je še, jutri bo tudi! In odhajal je žalosten. Zvečer je pa prav gotovo pomolil v svojem srčecu, da bi sosedova kokoš vendar nehala nositi. A nič ni pomagalo; jajček le ni hotelo biti konec. Če je pa žival počepnila, tedaj je zavriskal in zaklical veselo: — Ivana, že kloči, že kloči! —

Nekega dne ji je vendar podložila. In čez dvajset dni je izlezlo deset lepih, živalnih, čvrstih piščet, ki so bila kakor male žogice. One dni je pa Nenad prinašal v nalogah slabše rede in celo zaprt je bil zaradi nepazljivosti. Seveda: misli so mu uhajale od računalja le tjadol k sosedi in obstale pri kokli in piščetih.

Ko so bila piščeta stara štiri dni, je prinesel ves vesel v kletki domov svojo malo srečo. Tu je začel streči z jedjo in pijačo. Znašal je zrnca kaše, koruzne moke, kruhovih drobtin in vode, a pišče je le čivkalo ter čivkalo tudi med jedjo. Vi moji prijateljčki, ki pozante piščeta, veste, da delajo vedno tako: pobirajo in čivkajo obenem. Ali Nenad ni še nikoli imel takih živalic, zato ni vedel tega in bal se je in tresel, da je pišče bolno,

— Spat ga pa le nesi h koklji — je dejala zvečer mama, drugače ga bo zeblo. —

— Ah ne, ne — je odgovoril — saj kletko zavijem in pod pišče denem slame. — Ko je odprl drugo jutro kletko, je bilo pa pišče klaverno in kilavo in nič ni čivkalo in nič tekalo. Nenad je pa jokal, da bi se moral vsakemu smiliti; a prišla je sosedka, vzela pišče in ga dela h koklji, da bi se zopet ogrelo. Nenad je pač hodil gledat, a domov ga vendar ni hotel imeti celih dolgih osem dni.

Naposled ga je vendar prinesel, da je bilo njegovo, samo njegovo. In kako se ga je pišče kmalu privadilo! Ko je zaklical, prišedši domov, pred hišo: pidi, pidi — se mu je oglasilo v pritlični sobi takoj s svojim čiv-čiv. Vedeti morate namreč, dragi otroci, da je moralo biti pišče med tem, ko je bil Nenad v šoli, vedno zaprto, ker je veliko podgan okoli hiše. Vidite in zdaj pridem še k Nenadovim mucicam. Ne vem, dragi prijateljčki, če je pri vas tudi tako kakor pri nas, da ni nikjer več videti nobene mačke. Pri nas je res tako. Prej je bilo vse polno maček in mačje ponočne godbe, sedaj pa skoraj ne vemo več, kako muca mijavka. Pravijo, da so med vojno vse mačke ljudje sneli. Ne vem, če je res, pravijo pa, da je mačje meso tako dobro kakor kunčje.

Ker pa ni maček, se nam je zaredilo mnogo miši in podgan, ki nam delajo silno škodo. Vse pasti starega in novega kova ne pomagajo nič. Zato smo opazovali daleč naokoli, kje bo kaka redka muca dobila mlade, da poprosimo ene ali dveh. In res: posrečilo se nam je. Iz mesta gor so nam poslali dve drobni črni mucici, ko sta komaj izpregledali. Tudi ti dve živalici je vzel Nenad v svojo oskrbo in sicer je previdno ju stlačil v globoko skrinjico, da bi ne mogli do piščeta in njegove kletke. Vsako jutro je odpiral svojim živalim, vodil jih na dvorišče ter vedno pazil, da si mačice in pišče niso prišle preblizo. Pri tem je pa vedno pel, pel tako veselo, če tudi malo razglašeno, pel besede in napeve po svoje. Živalice so pa lepo rasle in nekega jutra je Nenad kar ostrmel. Piščeta ni našel v kletki in mačic ne v skrinjici. Bile so vse tri za drugimi vrati v najlepšem prijateljstvu. In to prijateljstvo je postajalo od dne do dne trdnejše in pristrčnejše, a vsa tri mlada srčeca drobnih živalic so bila najudanejša našemu Nenadu. Toda koliko dela ima s svojo živinico ubogi deček! Če le pride pit vodo gori v kuhinjo, tečejo vse tri s krikom in vikom za njim; on pa ve, da jih mama ne mara v hišo, ker posebno pišče ne zna, kaj se spodobi. Zato mora Nenad gledati, da jim uide z zvijačo, zavije okoli hišnega vogla, zvabi jih v grm ter zbeži, a hiteti mora, ker so že za njim. Nekega dne pristopica prav nalahno in skrivnostno ter zašepče svoji mami, naj gre nekaj pogledat. In res, otroci, prizor je bil vreden, da si ga je ogledala tudi mama. Pišče je obiralo sedaj eni sedaj drugi muci sitne bolhe, mucic sta ležali mirno in zadovoljno, le tu in tam je ena ali druga dela piščetu prednji tačici okrog vratu nežno, kakor bi ga hotela objeti. Le ko prinaša mucicama jesti, samo tedaj se razdere prijateljstvo Nenadovih živalic. Pišče je strašno požrešno in hoče snesti

vse samo, če tudi ni ta hrana njemu namenjena. Pik, pik, hiti s svojim kljunom in pik, pik pada tudi po glavah ubogih mačic. Tedaj ima naš Nenad pravo pokoro! Dasi nabira piščetu žuželk, mu drobi svojega kruha, potresa zrnca, vendar ni nikoli sito in to je velik križ. Malo, čisto malo je piščetu že začelo rasti perje in tudi muci sta že toliko zrasli, da skočita že sami z nizke klopi na dvorišču.

Včasih se pa vendar Nenad malo boji in trese, da je s tem svojim delom v šoli kaj zamudil. Zato nese šolsko knjigo s seboj dol, pa — seveda — saj mu ne dajo živalice miru, da bi se učil. Tako leži knjiga kmalu zopet pozabljena tam na klopici. Oh, in mama mu je zažugala, da bo gorjé, če poslabša rede v šolskem izpričevalu! A ne utegne, res ne utegne. Ta je edina neprijetna misel in skrb, ki ga muči pa le za trenotek. Kmalu prepeva zopet doli na dvorišči, da nam je kar toplo pri srcu. Srečen naš Nenad!

Plavajo mi barčice . . .

„Jesen je bila takrat:
šume so porumenele,
drobne ptičke iz lesov
čez vodice odletele.

Šle so ptičke drobne, šle,
a za njimi je šel sinko;
ptičke nesla je perot,
z barko je odjadral Vinko.

Ptičke so se vrnile,
ko je polje cvet pogrnil;
ali kje je sinko moj,
da se še sedaj ni vrnil?

Kteri bistri kapitan
sinka mi domov pripelje?
k Bogu bom molila zanj,
da izpolni mu vse želje.

A njegovi barčici,
bogme, posrebrim krmilo,
bela jadra z jamborov
mu povezem z mehko svilo. . .“

Plavajo mi barčice
čez vodico, pa rumena
vsaka nosi jadrca,
v svilo vezena — nobena.

Karel Širok.

Stric Tine:

Čudovite živali iz pradavnih in današnjih dni.

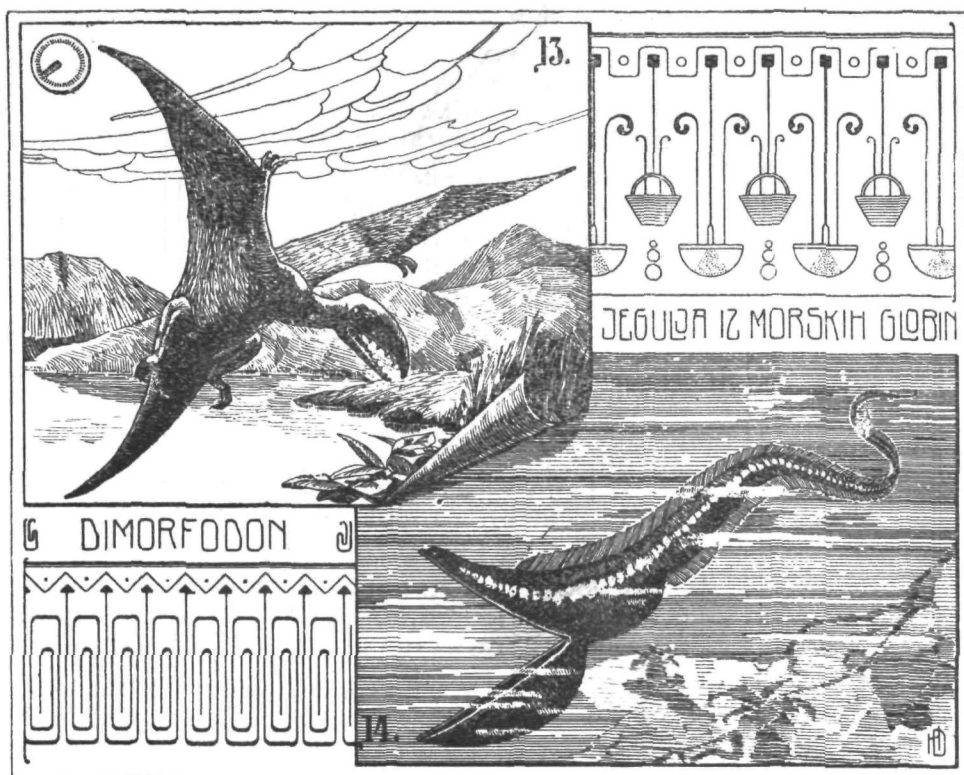
13. Dimorfodon.

e v pradavni dobi so živele živali, ki so se prosto dvigale v zrak. V to jim je služila tanka kožica, ki je razpeta ob podaljšanem prstu sprednjih nog, pa ob telesu do zadnjih nog ali tudi še dalje ob repu. Podobno so ustvarjeni naši netopirji. A netopir je le pritlikavec v primeri s tem velikanom, ki je meril preko razpetih prhut meter in pol. In tudi glava, ki jo je samo žrelo, ne kaže, da bi se bila ta žival hranila s hrošči in mušicami, kakor sedanji prhutarji.

14. Jegulja iz morskih globin.

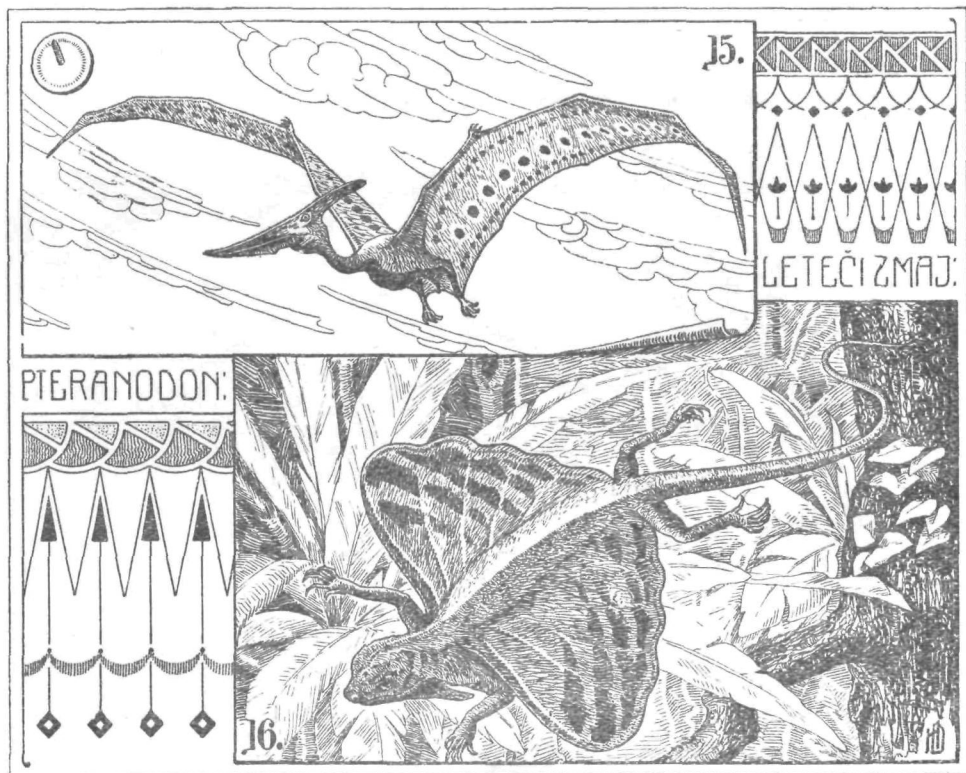
Žareči solnčni prameni ustvarjajo življenje na suhem, pa prodirajo tudi globoko v vodo. Tam utriplje pisana množica življenj. Toda solnce premaga tudi najčistejšo morsk vodo le do globine šeststo metrov. Neizmerne, često več tisoč metrov globoke morske poljane zastira neprodna tema. Tam doli vladata pa tudi mraz in neizmeren vodni pritisk.

Ali so torej tiste globine brez življenja? Ne! Tudi tam doli je živih bitij, pa mnogo in raznovrstnih. Ker solnčna luč ne sega do njih, imajo te živali same svoje svetilke v očeh ali po telesu. Izmed mnogih prebivalcev morskih globin sem vam narisal vrsto jegulje. Všeč mi je bila zato, ker ima tako strašno lepa usta. Ali ne?

15. Pteranodon.

Leta 1784. so odkrili prvo okostje predzgodovinskega prhutarja. Dosezal je po velikosti našega netopirja. Pozneje so dobili vedno več ostankov nekdanjih zrakoplovcev. Bilo je malih in večjih, pa tudi takih, ki jim ni primere med današnjimi živalskimi letalci. Pteranodon je meril preko razpetih prhut sedem metrov! Da se je mogla taka žival dvigniti v zrak, je moralo biti nje telo razmeroma majhno in lahko. Kosti so bile tanke in otle. V kljunu ni bilo več zob. Nepotrební rep je domalega izginil. Učenjaki so izračunali, da je žival navzlic svoji veličini tehtala komaj petnajst kilogramov.

16. Leteči zmaj.

Ime je sicer grozotno, žival je pa le dvajset centimetrov dolga in popolnoma nedolžna. Tudi letati ne more, ker nima ne prhut ne perut. Ob telesu ima kožno gubo, ki jo z dolgimi rebri lahko razpne. To padalo uporablja, kadar zdrkne po zraku z veje na vejo. Pri takem poletu služi

dolgi rep kot krmilo. Če pridrka zmaj do tal, spleza na drugo drevo. Kardar miruje, ga je komaj zazreti. Po barvi je tedaj popolnoma enak drevvesni skorji, ki so jo prerasli lišaji. Ko pa razpne kožno gubo, zažari v čarobnih barvah, da se zdi kot krasen metulj.

17. Arheopteriks.

Prvi ptič! In res je nekoliko podoben sedanjim pticam. Od tedanjih prhutarjev se loči že ob prvem pogledu s tem, da ima perje. Ampak glava ni ptičja, na perutih vidimo še proste kremplje in tudi rep je drugače ustvarjen kakor pri sedanjih pticah. Le noge so popolnoma ptičje. Prve ostanke perja so izsledili leta 1860. v skriljniku pri Solnhofnu. Že leto pozneje so odkrili delavci nepopolno okostje. Ker so vedeli, da je to znamenita novost, so skrbno prikrivali nepopolnosti v nadi, da dojde denaren kupec. In je bilo kupcev nad mero. Naposled so kupili ostanke Angleži za okroglih štirinajsttisoč nemških mark!

18. Hobotnica.

Gotovo ste že slišali ali čitali o kači, ki je imela sedem glav. Jaz sem vam pa narisal glavo, ki ima osem kač. To pa ni samo glava, ampak cela žival. In kače niso kače, ampak lovke, ki imajo na spodnji strani

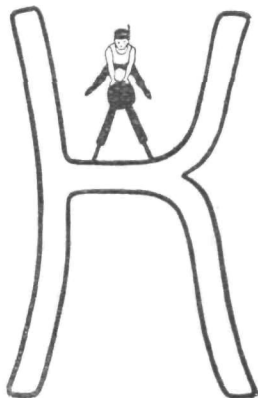
vsepolno bradavic. Mošnja na desni strani je telo. Lovke so prirasle vrhu glave. Žival oprime z njimi svojo žrtev, se nanjo prisesa s sesalnimi bradavicami in jo pritegne k ustom. Pravijo, da je zelo prekanjena in požrešna. Mornarji pripovedujejo celo, da so v morju ogromne hobotnice, ki lahko objamejo z lovkami ladijo, pa jo potegnejo v globino. Ampak tega menda ni treba verjeti!

Hasan-Aginica:

Prvi sneg.

ako nas je presenetil! Kar čez noč! In že sredi oktobra!

Taki lepi solnčni dnevi so bili prav do zadnjega. »Kakor poleti«, so rekali ljudje. Črednik Matè je veselo gonil živino na pašo in trobil gori v rebri tako, da se je razlegalo po vsi vasi in še dlje. Otroci so skakali po travnikih in stezah med njimi ter peli vojne pesmi.

Kar nalepem pa so se pripodili temni, raztrgani oblaki prav od laške strani. Veter se je jezno zagnal vanje, jih podil dalje, trgal in družil. Matè si je obesil rog čez ramo, gledal to pošastno divjanje na nebu ter zmraval z glavo. Gnal je živino domov prej kakor ponavadi. Pričele so padati redke, debele kaplje.

In zjutraj smo vstali na belo. Snežilo je kakor o Božiču. Veliki, debeli kosmiči so padali kakor bi v nebesih trgali cunje. Ženske so javkale, ker so imele še polno pridelkov na polju. Drv ni bilo. Ko pa ne morejo vsemu kaj, odkar jim je vojska pobrala može in delavce. Živina je ostala v hlevu in mukala. Tožilo se ji je po lepi prostosti gori v rebri in po sočni travici. Matè si je natlačil pipo, sedel pri Lukanovih k oknu in čakal, kdaj se ta zgodnji, nebodigatreba sneg naveliča naše neprijaznosti, da bo mogel možiček zopet gnati živino na pašo.

Vsi so bili nezadovoljni in nevoljni, samo otroci so našli svojo zabavo in veselje. Kakor pri vsaki novi stvari. Komaj so Lukancvi — ki jih je bilo kakor orglice — zlezli s svojih posteljic, že so tekli v samih srajčkih na prag gledat to novo čudo. Mati jih je morala poditi v hišo, da se ne prehlade. Pa vse njene besede, naj ostanejo lepo na gorkem, niso zalegle nič. Nataknili so si vse cunje, ki so jih mogli dobiti in ušli zopet na presto. Stanko je bil najpočasnejši in najmanjši, zato mu ni ostalo nič. Pa ni dolgo razmišljal. Zlezel je v očetove škornje, ki so stali zaprašeni pod pečjo, odkar je oče odšel na vojsko in pokril njegov klobuk, v katerem se je drobna glavica skero popolnoma izgubila. Tako oborožen je drsal proti pragu. Prestopati ni mogel, ker so mu bili škornji ve-

liko preveliki. Do praga je že še šlo. A tu se je pokazala nova težava. Pred pragom je bilo namreč petero stopnjic. Začel se je kopiciti preko njih. Pri tem so mu škornji in klobuk tako dobro služili, da se je srečno prekucnil. Škornji so ostali nekje na stopnicah, klobuk je odletel pod kap. Stanko sam pa se je zapičil z glavo v novopadli sneg. Na vso to nesrečo so ga ostali pa še okeпали. Začel je jokati in morala ga je mama rešiti iz boja. Odnese ga je k velki zeleni peči. Zabičila mu je, naj ostane lepo notri. Kaj da če onim prisrmodam, ki skačejo po snegu, namesto da bi se gredli pri topli peči. Stanko je sicer kimal z glavo, a v svojem drobnem srčku je delal druge naklepe. Komaj je mama zaprla vrata za seboj, je zlezel k oknu.

»Ne boš«, si je mislil, ko je videl druge skakati in loviti lepe snežinke. Izmuznil se je skozi vrata kar bos. Pa ne k ostalim otrokom. Zamermil jim je njihovo šalo s kepanjem. Hotel je imeti svoje veselje. Tekel je v skedenj in tam od nekje izvlekel male sani. Zmagoslavno jih je pripeljal pred hišo. A tu je naletel slabo. Otroci so ga sprejeli z velikim krohotom.

»Kaj zdaj se boš sankal! Po blatu? Saj je sneg komaj pobelil! In bos!« so mu klicali.

Revček ni vedel, kaj bi. Vtaknil je prstek v usta in dvomljivo gledal zdaj nagajivce, zdaj sani.

Otroke je začelo zebsti, Stanka najbolj, da so mu bile nožice vse modre. Hitro so jo pobrali k peči.

Snežilo je še ves dan in vso noč. Drugo jutro se je pa snežec menda res naveličal grdogledov in odkuril drugam. Zdaj pa je imelo solnce svoje delo. Njegovi žarki so razdelili oblake in urno topili snežno plast. Kajti že solncu samemu se je zdelo prezgodaj. Zato je pa tudi zbralo vso svojo jesensko moč in prizadejalo snegu obilo solza. Kmalu je izginil.

Matè zopet goni živino v reber. Stankove sanke pa čakajo boljših dni, ki bodo nemara kmalu prišli.

Jezdec.

*Ko solnce pade za goro,
zatisne v sen še mi oko.*

*Ko mrak bo zvezdo prvo vžgal,
vran bo oči mi izkljuval —*

*Naprej konjiček čez ravan!
pod nebom plica, črni vran,
upira črne v me oči; —
iz prsi glej, curlja mi kri;
naprej, naprej, že na srce,
oblak mi misel temna gre. . .*

*Ko v noč pogrezne se ravan,
izkljuva še srce mi vran.*

*Po polju begal boš konjič,
pod nebom krakal črni plič. . .*

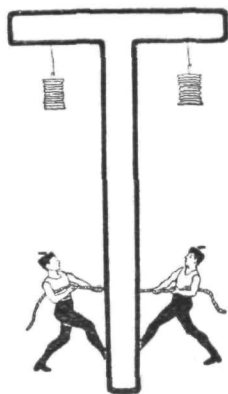
Fran Žgur.

IVO TROŠT:

Štirje zakladi.

Slika iz naših dni.

Topolnikovi so stanovali v četrtem nadstropju velike meščanske hiše. Oče je bil na vojni. Ob nepreveliki podpori je preživljala mama Minko, Zorko, Dušana in Mirčka še v povojih. Pred vojno jim ni bilo sile. Ob sobotah je donašal Topolnik domov tedenski zaslužek iz tvornice, kako kronco je primeknila še mama od postrežbe v kuhinjah. Skupno so se veselili zavesti, da jim za hrano ne bo sile sedem dni. Lahko dobi ta in oni še potrebni kos obleke, par čeveljčkov, morda celo mama novo bluzo. Med vojno je vse odletelo, še več; odleteli so celo vsi skromni prihranki, ki sta jih bila oče in mati ne sluteča hujših časov, marveč hujše potrebe, znosila v hranlinico.

Ostala je sama podpora. Ta pa ni zadoščala za vse potrebe, ali je pa celo ni bilo mogoče zamenjati za živež. Često dobe kruh, moko in krompir le oni, ki j e toliko srečen ali prej pride, so mu bolj naklonjeni, je bolj siten ali zna bolje. Ostali morajo potrpeti in gladovati in čakati. V takih razmerah pa ni najkrajši čas, marveč dolg kot slaba letina, težak kot svinec.

Topolnica je bila pred prihodom v mesto dobra pevka. Tudi v mestu je rada prepevala pri delu in v veseli družbi. Lepih pesmic je učila tudi svoje otroke. Ob pesmih so često pozabili glad, bedo, pozabili tudi, da jih hišnica opominja, naj ne dramijo in dražijo mirnih ljudi s petjem. Ali česa ne pozabi navdušen pevec med petjem? Topolnikova mama je pozabila celo solze, ki so se ji pevajoči prikradle v oči ob misli, da nima s čim drugim varati lačnih žledčkov svojim drobljancem, ki bi dala zanje svojo srčno kri, ko bi bili potem preskrbljeni za vselej.

*

Neko jutro zgodaj ali bolje — še zvečer je šla mama na trg k pekarnju čakati kruha. Pozneje je nameravala kupiti še moke, mesa in morda nekaj krompirja ter zelenjadi, če bo dovolj denarja in blaga. Otročiči so bili pravkar zaspali, in mamica si je želela, da bi počivali tako-le, dokler se ona ne vrne.

Dolga je bila noč in dolga vrsta ljudi pred pekarno. Topolnica ni bila prav med prvimi, a poslednja tudi ne. Misel se ji je mudila pri spečih otročičih, pri možu na bojišču in v negotovi bodočnosti kakor tudi ob negotovi prehranitvi. Poznala je med čakajočimi več znank in tovarišic, a vsaka je gojila iste želje, imela iste skrbi: ista igra — druge osebe.

Kmalu po tretji uri se je zaskvitalo nebo na vzhodu, duri v pekarno so se odprle in mož postave je izpuščal po tri in tri čakalce ali čakalke v pekarno. Po dveh urah čakanja bi imela vstopiti Topolnica; tedaj se

prikaže na pragu pekar in pove, da ni več kurha, ker ni bilo dovolj moke. Silno mrmranje se je začelo med množico. Stražnik je grozil in tolažil ob enem — zaman. Topolnica ni pomagala, ker je vedela, da s tem ne koristi otrokom, ne seib. Šla je molče dalje, da nakupi drugod živil lačnim želoščkom. Hodila je po mestu trudna po prečuti noči, vedno bolj žalostna radi neuspehov. Od vse pričakovane množice živil je dobila komaj par krompirjev. S temi naj se vrne domov, pt naj siti otročičke in tolaži ves božji dan in še do jutra!

V skrbah, kako so prebili noč in kaj so počeli pozneje, se je vrnila v strahu, da po sinočnji ne preobilni večerji ne bodo mirni čakali zajutreka. Že na stopnicah jo sreča Strgarka, debelušna hišnica, njena nasprotnica zaradi petja. Z metlo in omelom v rokah jo ustavi pihajoča od jeze: »Ali bi ne mogli Vi, Topolnica, te-le svoje štiri pamže oddati kam na deželo? Že od prej nego je bil dan danes vpijejo po hiši in sedaj le — glejte jih — silijo celo doli na ulico. Ali je hiša samo za Vas?«

Mamica pogleda navzogr in uzre svojo lačno družinico, ki se pomika nji nasproti v trdni zavesti, da najde vsega dovolj v polni košari. Zaničljive besede so bridko ranile njeno srce. Rezko odgovori hišnici: — »Vi bi se bahal, da imate štiri drage zaklade, ko bi le imeli take-le štiri, hišnica, pa Vam jih Bog ni dal. Ali ne? Ko bi se ne, potem že Bog ve, kaj dela. Jaz sem pa ponosna na svoje ljubčke. Saj so zdravi in veseli. Bog že preokrene kakorkoli, da spreživimo.«

— »Hm! Pa bi jih vzeli vsaj s seboj — te-le zaklade — bi jih zastavili ter bi si za nje kupili živeža, da bi se Vam ne bilo treba praznim vračati tako pozno domov.«

— »Kaj? Jaz, da bi zastavila te zaklade? Vsak je del mojega srca, moje duše. O, hišnica, Vi bi jih tudi ne. Verjemite! Vi tega ne morete čutiti, ker Vam Bog ni naklonil otrok.«

— »Hm! Pa še srečno se čutite, da Vam je poslal Bog toliko križev — srečno! Ali niste tudi sama lačna? Zato bi se jih jaz iznebila.«

— »Kaj bi počeli sirote pri tujih ljudeh? Prav zato jih ne morem ostaviti.«

— »Drugje bi vsaj ne stradali. Vi ne morete gladu ubraniti preko praga.«

— »Tudi drugod ni gotovo, če mu ubranijo. Pri mamici, menijo, da imajo nebesa tudi ob pičli hrani.«

— »Pa stradajte, Topolnica! Bog Vam blagoslovi! Z družino stradajte! Bomo videli, kdo Vam kaj da za to!«

— »Vi hišnica, gotovo ne, vem; ste preskopi.«

— »Vsak za-se, soseda. Le pomirite drobiž, da ne bo več razsajal; če ne stopim h gospodarju, da Vas zrine na cesto. To Vam bo prvo plačilo.« Po teh besedah se odziblje Strgarica s svojim orodjem po stopnjicah navzdol, a Topolnica stopa z družino navzgor v stanovanje. Vse hkrati bi radi imeli nenasitni malčki, kakor vrabci mladiči v gnezdu. Veselo se režeči obrazki so se ubrali na kislo vreme, ko jim je razložila mama, da

danes zopet ne bo kave, ne mleka, ne kruha; drugega sploh ne bo kot par krompirjev. Mali Mirček dobi v steklenico zdrobovega soka.

Pa zapeli bomo vmes kakšno veselo, da bo krajši čas, pristavi mati dvomljivo, če kaj zaleež ali nič.

Z majhno tolažbo so čakali otroci zajutreka in vprašujoče pogledovali mater, če res ne bo drugega priboljška kot petje.

*

Hišnica Strgarica pa tudi ni imela danes sreče. Jezilo jo je, da se je vračala Topolnica še toliko zadovoljna s trga k drobljancem in pa tisto, da ji je očitala skopost. Ni še pomela stopnjic prav v vežo, se je vrnila po cunjo v stanovanje, da otare za seboj prah, je že čula veselo petje pri Topolnikovi.

— Nalašč pojo! si misli v jezi, kakor vselej, ko se kaka zadeva ni razvozlavala po njeni misli. — Ti lačneži ne puste s krikom niti drugih na miru. Čakajte! Gospodarju vas zatožim. — Hitela je navzdol po stopnjicah, kolikor so jo nosile stare ksti. Za njo se je razlegalo petje.

Preljubo veselje, oj, kje si doma?

Povej kje stanuješ, moj ljubček srca?

Strgarico so te besede kar podile strani, pa ne iskat veselja, marveč utehe svoji jezi — hišnega gospodarja.

Nič posebno po godu mu ni bilo, da ga je ženska nadlegovala že na vse zgodaj. Ni bil namreč navzlic pozni uri še dobro z obema nogama s postelje. Nevoljen jo vpraša, da bi jo preje odpravil, če ve, zakaj pojo Topolnikovi pod streho.

— »Zato, ker so lačni, Vam moram povedati naravnost častivredni gospod.«

-- »Pa jim dajte jesti. Potem bo mir!«

— »Ti sveta nedelja! Seveda, jesti! A kje naj vzamem, niste povedali. Draginja, nedostajanje živil. Še za denar. — In v isti sapi mu je povedala brez zadržkov ves dogodek s Topolnico. Ob tem ni pozabila pohlvaliti svoje strogosti v službi zastran hišnega miru in reda.«

Gospodar se je na to samo malce nasmehnil in ij velel: — »»Pojdite k moji gospodinji in povejte, da sem naročil, naj Vam naloži polno košaro jedil za Topolnico. Jo poznam dobro: Fridna ženska je bila in skrbna. Tudi mož je rad zaslužil. Vojna jima je vse razdrla. Zato ji Vi, hišnica, nesite tisto košaro z živili. Revežem moramo pomagati, dokler imamo kaj.«

Strgarici to ni moglo v glavo, ne iz glave: — »Ali gospod? Zato ker pojo?«

— »»Ko bodo jedli, že nehajo peti, meni verjemite. Siti pa ne bodo prepevali. Le hitite, da ne zamudite. Če ne verjamete, počakajte zunaj na ktopnjicah, boste slišali ali ne boste.«

Hišnica umolkne in odide. — Čuden gospod, si misli med potema, a še nikdar tako čuden kakor danes. Še nagradil jih bo za nemir v hiši.

Še bolj nevoljna se je vračala nego prihajala Strgarica in težko nosila polno košaro Topolnici. Jezna jo postavi pred duri in potrka. Še so peli:

Preljubo veselje, oj, kje si doma?
V nedolžnem je srcu veselje doma,
veselje prebiva sredi srca — —

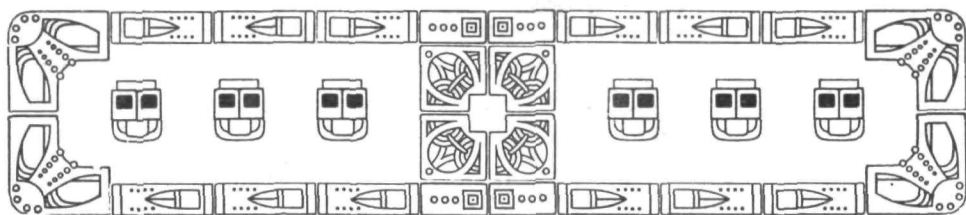
Strgarica odpre siloma duri in se zadere: — »Tu imate veselje, ali — samo če ne boste več peli.«

Otroci se spogledajo, mama se prestraši. Prvi reče Dušan: — »Še, še bom pel. Zakaž pa ne?« — Rdeč je bil v upadli ličeci, petje ga je navdušilo. Starka je zginila na stopnjice. Topolnica stopi bliže in pogleda, kaj je v košari pod rdečim prtom, potem zajoče: — »Če bote jedli, ne smete peti; če bote peli, ne smete jesti!«

Duh po jedilih in lačni kljunčki, pogled na lepo pečeni kruh in meso, oh to so zapeljivci, to! Minka in Zorka sta presojali množino jedil za veliko premajhno, da bi morali radi nje za vselej molčati. Dušan je svetoval zaupno, da bi najprej pojedli, potem zopet peli. — Vzeti nam potem ne morejo več.

— To bi ne bilo pošteno! pojasni mati, vzdigne košaro in jo nese za hišnico, otroci pa za njo, kakor da odnaša mrliča iz hiše. Mirček je zajokal in vrgel cucelj daleč od sebe. Krik je privabil zopet hišnico v bližino, ker se ji je zdelo, da bodo siti še raje peli. Strgarica je bila zelo huda. Nje besede so padale kakor težko kladivo na nakovalo. Grozila je samosvestno, da pojde vnovič po gospodarja. Topolnica je odgovorila z naglasom: — »Sedaj je šele prav potrebno, da se vse razjasni.« Strgarici ni bilo treba hoditi, gospodar je bil že za njima. Hotel se je prepričati, kako se bodo lačnim pevcem prilegala jedila in pa, če bodo pozneje še prepevali. Kmalu je premotril starkino predrznost in samovoljo, ki je hotela z njo celo njegovo darežljivost obračati v svojo korist. Zapodil jo je v njeno stanovanje in zapretil, da jo gotovo osldovi, če si še kdaj izmisli kaj podobnega. Topolnici je pa rekel: — »Vrnite se, blaga žena, in nasitite sebe in svojo družinico, potem prepevajte do mile volje. Danes v tako resnih časih poje še malokdo, a še manj je takih, ki bi prepevali iz veselega srca.«

Topolnikova mama je srčno zahvalila gospodarja za pomoč in veselo odnesla košaro svojim štirim zakladom, kamor se je z njo naselilo v nedolžnih srcih tudi pravo veselje.

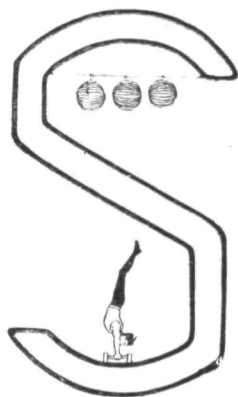

FR. PALNAK:

Slike iz živalstva.

(Dalje.)

Sam kraljuje v svojem levišču, in slučajni, da bi lovila po dva ali po več skupaj, niso navadni. Le kadar ima levinja mlade, ji dela lev družčino ter ji pomaga krmiti mladiče. Saj je pa tudi treba. Eden do trije pridejo ti na svet in so skraja precej neokretni. Šele v drugem mesecu svojega življenja se navadijo hoditi ter začno še pozneje s svojimi otroškimi igrami. Izprva mjavkajo kakor mačke, pozneje jim postane glas močnejši in krepkejši. Pri svojih igrah so neokretni in neumni, a sčasoma postanejo gibčni. Še pred šestim mesecem že spremljajo svoje roditelje na njihovih ziletih, četudi še ne gredo daleč od doma. Z enim letom so veliki kakor močni psi, s tremi leti začne poganjati pri samcih griva, a popolnoma so dorasli šele v šestem ali sedmem letu. Kakor levi počasi rastejo, tako tudi dolgo živijo. Še celo vjeti so dosegli starost sedemdesetih let.

Lahko si mislimo, kako ogromna je škoda, ki jo napravi tekom svojega dolgega življenja en sam lev, če se nastani blizu človeških bivališč. Zato pa ga človek tudi preganja, kakor ga zna in more. Afriški črnici se spustijo v boj z njim tudi s samim kopjem in sulico, vendar je izid takega boja zelo negotov, čeprav so sulice otrovane.

V Severni Afriki napravljajo Arabci po deset metrov globoke jame, in če se v jame lev v katero, se zbere vsa vas okrog jame. Tam vjetnika najprej ozmerjajo ženske in otroci ter mečejo vanj kamenje, a lev se za vse to ne zmeni. Brez tožbe in ne da bi trenil z očmi umrje dostojanstveno kakor kralj naposled od krogel, ki jih izstrele vanj moški.

Arabci izženo leva tudi pri belem dnevu iz goščave. Postavijo se s puškami v tri vrste ter poskušajo po svoji navadi, kaj bodo opravili pri

njemu najprej z besedo. Takele mu pravijo: »O, ti pes in sin psa! Ti od psov rojeni in roditelj psov! Ti davitelj čred in grdoba! Ti sin vragov! Ti tat! Ti falot! Vun, če si res tako hraber, kakor se kažeš! Vun! Pokaži se pri dnevu, ki imaš noč za prijateljico! Pripravi se! Stopiti moraš pred mežo, sinove hrabrosti, prijatelje boja!« Če ne zaležejo te zbadljivke, izprožijo tudi nekaj strel v goščavo, dokler ne ujezi leva krogla, ki mu je prišla preblizu. Rjoveč in s plamenečim pogledom se prikaže iz grmovja. Divji krik ga sprejme. Počasi in jezno se oziraje stopa ter zapazi množico, ki čaka pripravljena, da ga vredno sprejme. Prva vrsta ustrelj. Lev skoči proti strelcem ter pade navadno šele zadet od krogel druge vrste, ki je skočila naprej, ko je izstrelila prva. Vendar zahleva lev dobrih strelcev, kajti pogostokrat se še krepko bori, ko ima že nekaj strel v životu.

Da časté v onih krajih prav posebno človeka, ki se je spustil sam v boj s kraljem živali, ni treba še omenjati. Oglejmo pa si leva še drugje, kamor ga je spravila človeška moč.

Dostikrat postreli človek oba stara ter pobere mladičke, ki so ostali sami. Žive pa tudi predrzni lovci, ki vzamejo iz gnezda, če se je levinja odmaknila od tega. Brez prav velike nevarnosti sicer tako pobiranje ni, a vendar pridejo mladi levi pogosto v roke človeku, kateremu se prav lepo privadijo. Znana je zlasti ukročena levinja slavnega prirodopisca Brehna, o kateri nam pripoveduje sam tole:

»Dobil sem jo v dar v Egiptu. V najkrajšem času se je navadila na našem dvorišču, kjer je smela hoditi prosta okoli. Kmalu je šla za menoj kakor pes, dobrikala se mi je ob vsaki priliki ter je bila nadležna le zato, ker me je obiskovala ponoči na mojem ležišču, kjer me je budila s svojim dobrikanjem.

Čez malo tednov si je prisvojila vladarstvo nad vsemi živalmi, kar jih je bilo na dvorišču, pa to bolj zato, da se je z njimi igrala, kakor zato, da bi storila kateri kaj žalega. Le dvakrat je pobila in žrla živali; prvič opico, drugič kostruna, s katerim se je še malo preje igrala. Proti večini živali se je vedla objestno ter jih je dražila in strašila na vse mogoče načine. Večkrat si je privoščila, da je legla po mačje na tla ter si vzela koga od nas na piko; v hipu je skočila nadenj, kakor mačka nad mir, pa le zato, da nas je dražila. Proti nam je bila vedno ljubeznjiva in poštena. Potuhnjenosti ni pozivala; še ko sem jo nekoč pretepel, se je vrnila v kratkem k meni ter se je stiskala prav tako domače kakor prej. Njena jeza se je v trenutku izhadila, in z božanjem sem jo takoj potolažil.

Ko sem potoval z ladjo po Nilu, je bila zaprta v kletki, dokler smo bili na ladji; ko pa smo pristali, sem jo vedno izpustil. Vedno se je tedaj tudi izčistila, česar ni napravila v kletki nikdar, ker je bila presnažna. Na izletih mi je prizadejala tudi več neumnosti. Teko je zadavila v neki zamorski vasi jagnje ter si vjela drugič zamorskega dečka; na srečo sem tega še lahko otel, kajti proti meni ni bila nikdar neubogljiva. Ko sem

hodil z njo po mestu, sem jo imel na vrvici, in ko sem se vozil iz Egipta v Trst, sem jo pripeljal vsak dan na krov v veliko veselje sopotnikov.

Prišla je v Berlin, in nisem je videl dve leti. Ko sem se vrnil, me je takoj spoznala.«

Tako je ukrotil človeški razum tudi v tej živali dostikrat divjost, tako si je podjarmil človek poleg drugih živali, ki so mu ali pokorne ali pa občutijo njegovo težko preganjanje, tudi samega kralja živali.

V d ž u n g l i.

Popoldansko solnce pokrajin vročega pasa visi nad gozdnimi planjavami, gostimi in nepristopnimi, ki se razprostirajo v Indiji po obrežjih rek na velikanske in nepregledne daljave. To so džungle; tu močvirne, tam suhe, tla porasla z visoko gosto travo in bičjem; nad njimi visi solnce ter jih žge.

Človeška noga ne stopa po njih; človek jih prepušča živalim. A v vročem popoldnevu je videti, kakor da ni niti teh, zakaj tihe in mrtve leže džungle: tu drevesa, visoka in s širokimi vrhi, vsa preprežena z gostimi zavijalkami, ki prepletajo drevo k drevesu; tam travnata planjava z bujnim rastjem; tam spet neprodirno grmovje, ki je kakor varuh, ki čuva tla pred vsako stopinjo.

Take gledata džungle dan in solnce: kakor morje zelene v svojem rastju, prižaste le po suhem bičevju in rumenem bambusovem trstju, pa neme, kar da ni življnja v njih...

Ali pač? Nenadoma pretrga tišino rezko vpitje... Vik in krik, kletanje in lomastenje po drevju; z njega pa se usujejo ocepki in okleščki dol na mirna džungelska tla. Spet krik in vik, zdajci preskoči z drevesa na drevo krdelo opic, druge plezajo po vejah in po deblu gorindol, se vržejo spodaj do drugega drevesa ter se združijo na tem. Požrle so menda na prvem vse plodove, steple so se znabiti zaradi enega samega sadu ali pa zaradi njegove lupine, njihove dolge prednje roke so dajale klofute, njihove nizke glave so jih sprejemale. A ko so dolše na drugo drevo, je bilo že pozabljeno, da so se še ravnokar pričkale in kregale, se teple in klofutale, in spet je ležal mir nad džunglo.

Tupatam so se oglašale ptice. Ena je zakričala na drevesu, kjer so se ravno zbrale opice, dvignila se je v zrak ter nad drevesom krožeč tožila: vedela je, da je konec njenemu gnezdju, da ne izvali jajec, ki so v njem. Saj so se ravno zaradi njih spet skregale opice; vsaka bi jih rada, prepustiti jih morajo slabše močnejšim. Spet so se steple ter splezale gor v vrh drevesa, kjer so se spakovale ptici, ki je žalostno odletela. Saj je videla, da je zaman vsa njena tožba. Opice, ki niso dobile jajec, so jezne razuejale gnezdo ter ga pometale z drevesa. Če pa je mogla katera, je udarila s šibico, ki je bila vpletena v ptičje gnezdo, še tovarišico, in vnovič so se skregale, vnovič steple.

Take so opice. Žive po drevju; po enem, po večih, kakor se jim zdi. S svojimi štirimi rokami (tudi mesto zadnjih nog imajo »roke« s pr-

sti kakor na človeških rokah) se oprijemljejo, gugajo se v zraku, plezajo, skačejo ter se prekucujejo. Iščejo si sadja in listja, če se jim zdi, stopijo tudi na tla, da najdejo tam slastno koreninico ali sladko semence. Skoki po šest metrov so jim igrace. Z vrha drevesa se vržejo na konec najnižje veje, ki se ušibj pod znatno težo. A v hipu, ko se veja zaguga nazaj kvišku, je že šinila opica kakor strela na drugo. Ta pa je preslaba, da bi se zravnala sama ter vzdignila še žival; nič zato: opica počaka, da se veja umiri, potem pa spleza po njej nazaj k deblu.

A ne ogibljejo se opice niti trnja; kjer je najhujše, lete kakor po gladkih tleh; zavijalka ji je prijetna lestvica, drevesno deblo uglačena pot. Česar ne doseže s sprednjo, prime z zadnjo roko.

S tem svojim plezanjem in prekucavanjem, s svojim pričkanjem in pretepavanjem prinaša opice črez dan življenje v džunglo. Visoko v vrhah dreves se razlega izmed vej njihovo hripvao cvilenje, in na daleč se sliši njihovo hlastanje, kakor da se je utrgala v zraku vihra in beži skozi gozdne vrhove.

Vsdrugod je mir in tišina.

Drugačno življenje pa nastopi, ko izgine na nebu solnce, ko se pripravlja noč, da ogrne džunglo v gesto temo, ki jo pozneje posrebri luna. Ta razlije svojo luč nad džunglo, in tiha pravljica, kakor v majski noči, leži nad njo. Voda v reki šumi tiho okrog debla, ki se je od starosti zrušilo vanjo, opice so se že spravile — seveda ne brez krega — spat v svoje sedeže pod drevesnimi vrhovi, v temnih zatišjih po džungli pa se budi ponočno življenje.

(Dalje prih.)

Dedek in vnuk.

Po polju hodi stari ded
in solze briše si z oči:
minulo je že troje let,
a fantov naših le še ni.

Za njim priteče deček mlad:
ah, dedek kje je oče moj?
Pokazal bi mu tako rad,
kako je lep konjiček moj!

In dedek tiho govori:
za hrlbi daleč, daleč tam
v neznanem grobu oče spi
in nikdar več ne pride k nam!

Zajoče deček se glasno:
ah, oče moj, zakaj si šel,
zakaj za vedno si slovo
od fantka svojega ti vzel?

Poglej to polje, vnuček moj,
na njem se oče tvoj potil,
za to je šel v krvavi boj,
da prost njegov bi sinko bil!

Ko delal boš na polju tem,
spominjaj mojih se besed:
potem ko tudi jaz umrem,
v prostosti živel naš bo svet!

Ivan Dobravec.

FR. ROJEC:

O roki, ki je udarila mater.

(Narodna legenda.)

Bil deček je hudoben, le mater je imel,
a tudi njo je žalil in jo celó še kled.

Pred njega stopi mati, pokara ga ostró,
on pa se ji ustavi, udari jo z rokó.

Bog razsrdi nad njim se, mu pošlje kazen — smrt:
dan tretji že tam zunaj v grob temni je zaprt.

Uboga dobra mati hudó se žalosti,
vse mu je odpustila, s solzami grob kropi.

Bog pa mu ne spregleda kar tebi, meni nič:
čez noč iz groba roko pomolil je mrlič.

Ljudje veliki, mali od vseh strani skup vró
in z grozo blede roko na novem grobu zró.

Nesrečno dobro mater še huje lomi jok,
vsa sredstva poizkusi, da mir dobi otrok.

Za črne maše daje ter moli dan in noč
Boga in vse svetnike proseča za pomoč.

Vse nič ji ne pomaga, ne pokopá roké;
če jo grobár pokrije, brž ruša zdrsne z nje.

Takrát pa tam v puščavi menih je živel svet;
nesrečnica napoti se k njemu naposled.

Pobožni mož se z duhom v molitev potopi,
razgrne črno knjigo, tako spregovori:

»Udarila je mater otroška roka ta,
zató ji v strah svareči pokoja Bog ne dá.

Za kazen naj še mati udari zdaj rokó,
na kar ta v grob se skrije, a duša gre v nebó.«

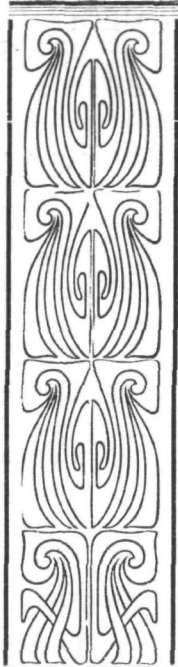
Stori hvaležno ona, kot ji menih veli;
odslej le belo cvetje otrokov grob krasí.

Pozdrav iz južnih krajev.

I.

*Sem v daljne južne kraje
prinesel mi spomin
je sliko drage kočē
iz snežnih pokrajin.
In jaz pozdravim vroče,
pozdravim jo glasno,
pozdrav pa moj odmeva
čez plan naj in goró
tja v daljo, kjer res v snegu
ta hišica stoji
in v njej se včasih vpraša :
„Bog ve, če še živi
trpin, ki mimo hodil
je z listki svoje dni?“*

II.

*Tam v vasi dom preprost zdaj
ves s snegom zameten
izpod odeje bele
sanjavo v dan meglen
izza ograje gleda,
okrog pa čivkajoč
poleta in poseda
krdelo lačnih ptic
ter hrane milo prosi,
a pridna deca jim
drobtinic, zrnja trosi.
V zrak belkasti se dim
dviguje iznad kočē
in priča potniku,
kako je toplo, vroče
v tem skromnem gnezdecu,
v tem gnezdecu slovenskem!
Da tudi jaz že smel
vanj zopet se zateči,
v njem bi se spet ogrel
premrt, potrt v nesreči.*

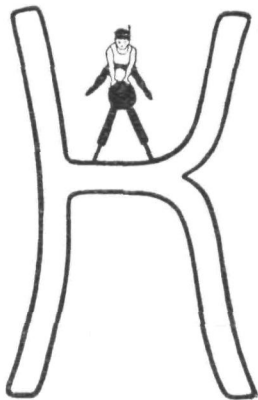
Fr. Rojec.

MARA LAMUTOVA:

Poljsko cvetje.

Kadar zagledam na jasni morski gladini osamljena čolna, ki plavata brez smotra v nedogled, se spomnim nehote vaju, draga otroka! Ne morem si kaj, da mi je duša otožna ob tem spominu . . . Zdaj, ko cvete in duhti vsa pokrajina in se love nad bogatim cvetjem pisani metulji, mi vasuje duša čestokrat pri vaju.

Žalostna je povest vajinega življenja: Zimskega dne je pripeljala bleda ženska nekaj tednov stara dvejčka, Filipa in Jakoba, v osamelo zagorsko vasico. Iz Trsta je prišla. Godrnjaje so jo sprejeli vaščani: »Zopet trije berači več!« je zavpil župan, ko je prinesla otročiča v hišo in ju položila na zape-

ček. Vsi trije so jokali.

In tista bleda žena je bila vajina mati, ona dva mala črviča pa vi-dva, draga otroka.

Odločili so vam zapuščeno kočo koncem sosedne vasi. Njeni prejšnji prebivalci so se izselili v Amerko. Nihče izmed njih se ni povrnil; pozabili so v visokih, gosposkih hišah na svoj uborni dom.

Pod tistim nehvaležno zabljenim krovom ste prebivali in uživali vso bedo ubožnih zemljanov. Sosedje so vam nastali s slamo hladna tla, dobra sosedja jo je pogrnila s staro rjuho in prinesla za odejo nekaj razcapane obleke; tako je bilo urejeno vaše prvo domovanje.

Hudo je gospodarila zima. Treba je bilo drv, treba hrane — a kje vzeti? — Sosedje so vam spočetka prinašali to in ono — a kmalu so se naveličali. »Pridi si iskat sama!« so veleli materi.

Trudnih korakov, s težkim srcem je odslej hodila od hiše do hiše, obetajoč, da spomladi s poljskim delom vse povrne. Skoro povsod je našla več pikrih besed nego darežljivosti.

Zaradi dolge in ostre zime so pošla vaščanom drva, da jih ni pri nobeni hiši preostajalo za vas.

Nekaj dni ste drgetali v mrazu. Mati je vaju tesno privijala k sebi in vaju ogrevala na svojih grudih. Ko pa le ni ponehal strupeni mraz, jo je premagala sila — šla je po kurjavo v grajski gozd. S premrtimi rokami je odgrebala sneg in izkopala suhljad. Zalotil jo je grajski hlapec. Prišel ji je za hrbtom. Z nečloveško sirovostjo ji potegne ruto z glave

in jo z nečem tako oklesti po glavi, da ji je kri curkoma tekla iz rane in rdečila sneg.

Polna težkih udarcev se je opotekala domov. Iz gozda sta jo spremljala hlapčeva kletvina in sirovi smeh. Še v daljavi je odmevalo: tatica ... tatica ... tica ...

Prišedši domov, je obležala.

Oče župan so še tisti dan zvedeli o tej stvari in so šli sami k vam. Bili so na glasu kot hrastova grča, a pri pogledu na onemoglo Marjeto — tako se je zvala vajina mati — se jim je omehčalo srce. Iz lepa so jo posvarili, češ, prosila bi bila v gradu; tatu nihče ne trpi v svojem lesu. Obljubili so ji tudi pomoč v osebi stare Kožulinke, občinske sirote. Še tisto popoldne je prišla nadušljiva ženica k bolni Marjeti in ji prinesla nekaj okrepčila. Tudi ona je hodila le po trnju v življenju, zato je razumela siromake in solze so jo polivale pri pogledu na vas trpine.

Marjeta je ležala v kotu, ob vsaki strani pa eden izmed vaju. Marjeta je bila podoba bridkega trpljenja: na rjuhi se je črnila strijena kri, črni, okrvavljeni lasje so ji padali razpuščeni na ramena, na čelu so se poznale krvne srage, oči so bile napol odprte, usta so bolestno zevala, znamenje, da trpe žejo.

Ej, hudo se je pokorila za storjeni greh!

Kožulinka je vam bila posebljen angel varuh. Ker ji je bila neprijetna samota v napol razpadli bajti v osamljeni vasi, se je preselila k vam. Na ta način je temlaglje stregla vam Tržačanom, kakor so vas nazivali ljudje.

Županov hlapec ji je preselil nekega jutra vse imetje: mizo, dva stola, postelj, trhlo omaro, nekaj kuhinjske posode, nekaj obleke in črvivo skrinjo z razno navlako; popoldne je pripeljal še nekaj drv.

Starko so hranili občani po številkah, hodila je od hiše do hiše. Odslej je nosila hrano na dom in delila z bolno Marjeto. Ljudje so to vedeli, zato so radi kaj boljšega primaknili.

Iz kočje je izginila moreča skrb, in nje prebivalci so skupno lažje prenašali butaro življenja. V jasnih trenutkih so si celo ustvarjali lepše čase ...

»Ko ozdravim,« je govorila Marjeta, »pojdem v službo, vi pa boste skrbeli za moja mala dva. Pošiljala vam bom že toliko, da vam ne bo sile. Tudi obleke vam bom poslala.«

Marsikaj je ukrenila Marjeta v razboljeni duši, hrepeneči po nedosežni sreči in tolažila življenja trudno starko z jasnimi mislimi, da se je še njej prikazal v mračni daljavi pramen upanja ...

Toda Marjeti je bilo odločeno drugače: ko je prihajala pomlad v deželo in so v grajskem gozdu ozelenele prve bukve, bila je poklicana v boljše življenje, kjer cvete večna pomlad, kjer ni prevare, ne trpljenja.

Tako sta postala siroti, draga otroka, enaka poljskemu cvetju, ki ga hrani nebo z oživljajčo roso in ga tolaži lahen veter, kadar nagne otožno glavico.

Oče župan so ugibali in ugibali, kam naj bi z vama. — Vsakdo se vaju je branil kakor plevela. Slednjič vaju je izročila občina v oskrbo stari Kožulinki proti skromnemu plačilu.

Življenja trudna starka si ni več prosila smrti. Zavedala se je svoje dolžnosti, ki jo je izpolnjevala prav tako, kakor je obljubila rajnki Marjeti na smrtni postelji.

»Bog me jima pusti, Bog me jima pusti!« je čestokrat ponavljala, »vsaj toliko časa naj še živim, da shodita, potem naj se zgodi Njegova sveta volja. Kaj bi ubožčka brez mene! Še ptičice izpelje starka iz gnezda, a vidva ne bi imela roke, da bi vama razvezala povojčke.«

Ej, marsikatero noč je vama posvetil usehla žena! Preskrbela je od nekoč veliko, staro zibelko, privezala ji vrv na sprednjo nogo in vaju zibala in zibala ter pela s hripavim, zamolklim glasom. Ko sta zaspala, prebirala je jagode na ogoljenem molku.

V snu sta se smejala, da so vama drhtela rdeča lička in je celo starko posilil smeh. »Glej, kako se smeje nedolžnost nedolžna,« je mrmrala med sabo, »z angelci se igrata, z angelci . . .«

Jaz pa pravim, da vaju je v sanjah privijala mati v svoje naročje in vaju vodila po nebeških stezah, visoko nad zvezdami.

Tako so vam minevali dnevi . . . Dan je bil enak dnevu in baš zato so bili kratki; bežali so tako, kakor beže vali v potoku; nihče jih ne vpraša, ne kod ne kam. Minulo je že leto, odkar so položili Marjeto v grob. Starki se je zdela ta dolga doba le eden dolg dan, poln navora in truda. —

Spet so ozelenele grajske bukve, detali so bobnali po preperelih deblih. Vsaka stvar se je iznebila nadležnih spon in tudi vidva sta se iznebila povejev. Stopicala sta negotovih korakov krog keče. To je bilo veselje za vajino rednico! Skrbno je čuvala vajine prve stopinje, da jo je zvečer bolelo odrevenelo telo zaradi priklanjanja in pregibanja.

Skoro so se vama utrdili koraki. Povsod je vaju bilo zadosti. Kadar je odvrnila starka Filipa od blata, je Jakob padel v lužo; kadar je otela Jakoba živini, prišel je Filip pod voz in tako se je vrstilo dan zadnem.

Nebo je vama naklonilo novega prijatelja: nekoč sta zašal preko travnika, zapeljal je vaju bil metulj, k Poljčevemu dedu; nahranili so vaju z debelimi črešnjami; odtedaj ste bili dobri prijateljici. Ko sta izginila izpred keče, dejala je Kožulinka: »Pri Poljcu bosta!« In vedno je uganila. Ded so vaju gugali na kolenih in vaju božali; vidva sta jim pa mršila dolge, sive lase in iztikala vivček izmed škrbastih čeljusti.

»Ej, rad vaju imam, rad!« so pravili, ker sta ubožca brez matere in očeta. — »Tudi jaz sem ostal tako sam na svetu, kakor ostane pozabljen klas na strnišču in zato se mi ni nikdar dobro godilo.« —

Nekoč je zavpil sosed preko meje: »Ded, brezovke, brezovke bo treba, Tržačana sta postala živo seme!« Pa so vaju ded k sebi stisnili in odvrnili: »Kdo bi vaju tpel, saj sta zadosti tepena!«

Filipu je jeseni podarila dobra roka par črevljčkov. Imel je ozeble noge. Ponosno je stopal pred kočo in se vadal hoditi v obuvalu, ki mu je oviralo korak. Otožno ga je motril Jakob in želel je tudi svojim bosim nožicam enakih čreveljčkov. Filip je razumel bratčev pogled, sezul si je levo nožico in dal črevelček Jakobu, rekoč: »Na tudi ti enega«. Ves vesel si ga je ta nataknil in hodila sta odslej še bolj zadovoljna, ker sta imela eno nogo obuto.

Odkar sem zvedela žalostno povest vajinih mladih dni, postala sem vama tudi jaz prijateljica. Ljubila sem vaju, kakor ljubi slavec tihe noči...

Iz vajinih črnih, velikih oči sem čitala čarobne pravljice in pesmi iz davnih dni...

Prinašala sta mi poljsko cvetje, jaz sem pa poskrbela za vajin želedeček in vaju iznenadila z malenkostnimi igrčkami, ki so vaju bolj razveseljevale, kakor razvajenega otroka moderne dragocene igrače.

Spočetka so vama nagajali šolarji in vaju obsipali z nelepimi priimki, seveda ne vsi; mnogo mladih src, ki so jih starši lepo učili, je bilo vama naklonjenih.

Odkar smo si bili postali dobri prijatelji, zmanjšalo se je število vajinih neprijateljev in kmalu so vaju ljubila vsa mlada srca. Nihče ni vama več prestrezal pota, nihče ni vaju več zmerjal. Le priimek »Tržačana«, ki sta ga prinesla s seboj iz Trsta, je vama ostal.

Marsikateri priboljšek je vama podarila nežna detinska roka, češ, to bo pa za Tržačana. Zaznali so otroci za vajino uboštvo in v mladih dušah se je zbudila misel: Jaz imam očeta in mater. Oba skrbita zame in me ljubita, a ona dva sta sama kakor cvet na polju, ki ga lahko vsak brezsrčnež pohodi; dal jima bom kruha; meni se ne bo poznalo, onadva bosta pa zadovoljna.

Poljskemu cvetju so odločeni kratki dnevi... Komaj vzcete in dvigne glavico proti solncu, že mu poje jeklena kosa pesem o smrti...

Štirikrat so vama ozelenele grajske bukve in ko so ozelenele petič, ozelenel je tudi vajin grob za cerkvijo. —

Kako je že bilo? —

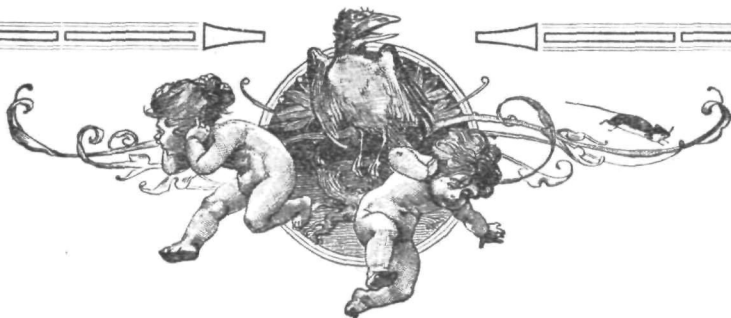
S Poljčevo deklo sta šla na polje h globoki Krki. Tekala sta za metulji in ji izginila izpred oči. Hipoma je začula močan pljusk — obupen krik — hitela je proti reki — a vaju ni bilo več na izpregled. — — —

Le veliki kolobarji na brezdanjem tolmunu so pričali o grozni nesreči...

Prihodnji dan je vaju potegnil ribič iz vode. Za vama ni tarnala lju-beča mati, čakala je vaju na nebeški stezi, da vaju povede v kraje vese-lja in radosti.

In sladkost vajine duše sem vama čitala z zadovoljnega obličja, ko sta ležala med jesenskim cvetjem v mrtvašnici, bela kakor novopadli sneg . . . Velike krizanteme so vama drhte le v stisnjenih ročicah. Nihče si ni brisal solz ob vajini jamici, vsakemu je pravilo srce, da nista bila ustvarjena za ta svet . . . Stara Kožulinka je poškopila beli krsti z blagoslovljeno vodo in vzdihnila: »Prosita zame, da pridem skoro za vama!« —

In kadar zagledam na morski gladini osamljena čolna, spomnim se nehote žalostne povesti vajinega kratkega življenja. Ne morem si kaj, da mi je duša otožna . . .

Zvezdice.

*Zvezdice oči srebrne
pohitele v tmine črne —
obiskale tam cvetice,
svoje mile so sestrice;
v pesmi se sklonile nanje
in jim šepetale sanje: —
Sanje, nitke čudovite,
misli božje v njih so skrite;
kdor jih ljubi in posluša,
temu je vesela duša.
V svitu luninem pretkana
spava, sanja vsa poljana . .*

*Zvezdice pa — en, dva, kviško!
vrh neba lovijo miško;
ena lovi, druga šteje,
tretja se, četrta smeje.
Eh, ve nagajivke male,
kaj ne boste še zaspale?
Mati-luna siblje, siblje,
spanca ni, kaj bo, ugiblje — —
Pride smaj-oblak od juga,
zvezde skrije, v sen saguga;
za vasjo, issa tolmuna
iz oblakov gleda luna . . .*

Fran Žgur.

Jesenski dež.

*Siva megla se dvignila
tam nad daljno je goró,
zatemnila in pokrila
krog in krog je vse nebó.*

*Tišo, mirno kakor plaka
skrito skromen siromak,
dež rosi spet in namaka
zemlji trudni rjavi tlak.*

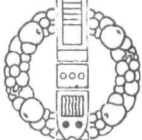
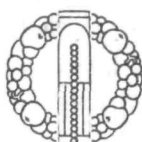
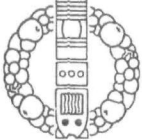
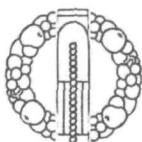
*Cvetke blede pa veselo
niso več rosice te,
raje bi se v solneč grele,
žalostno se k tlom krivé.*

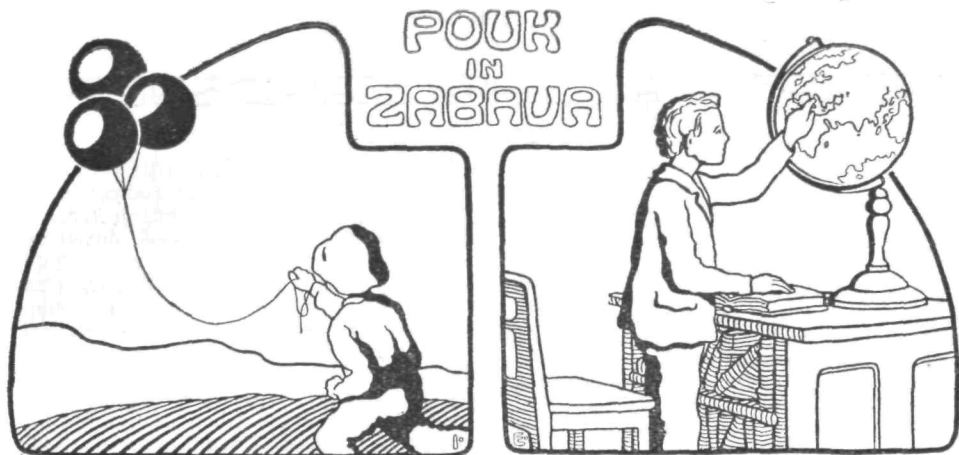
*In kot bi za dnevi sreče
zdaj jokale se zares,
kapljice polzé bliščéče
s svetov jim in z vseh peres.*

*Taz zamišljen ogledujem
ta zastrti mokri svet,
zdi se mi, da v dežju čujem
žalnih sre jok, vzdih, trepet . .*

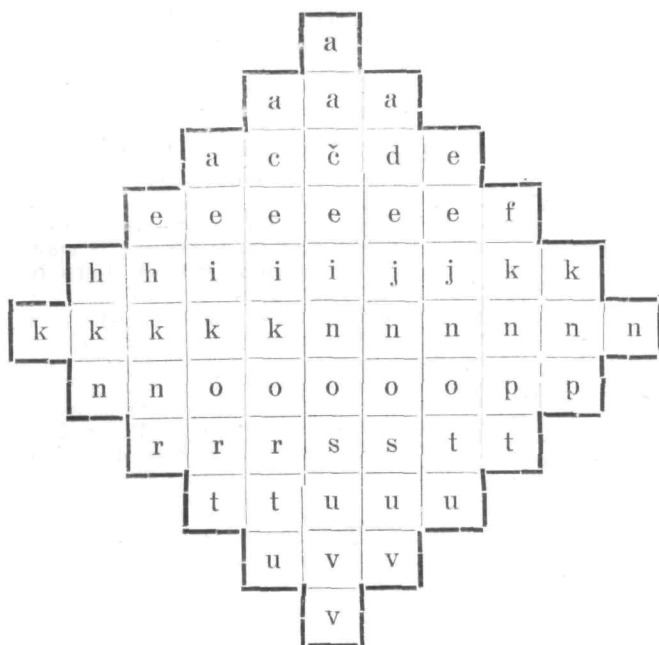
*O mogoče, o mogoče!
Kaj če dež so le solzé.
ki ves svet sedaj jili joče.
v solzali lajša si gorjé?*

Fr. Rojec.

Demant.
(Priobčil M. Rus.)

Besede značijo:

- 1) samostalnik
- 2) dotok Save
- 3) avstrijsko mesto ob morju
- 4) slovenskega zgodovinarja
- 5) prebivalca večjega mesta na Gorenjskem
- 6) ime in priimek slovenskega pesnika
- 7) ptico
- 8) del gospodarskega poslopja
- 9) dan v tednu
- 10) obrtnika

Od zgoraj navzdol se bere isto, kakor po sredi.

(Rešitev in imena rešilcev prihodnjič.)

Rešitev rebusa v zadnji skupni številki:

Zvonček, list s podobami za slovensko mladino.

Prav so rešili: Mitri Skok, uč., Domžale, Ciril, Milan in Branko Rode, uč. v Ljubljani, Boža Marok, Dol. Nemška vas pri Trebnjem, Engelbert Franchetti ml. v Ljubljani, Mimi Leban v Zatičini, Ksenija in Tatjana Lapajne v Idriji, Vi. Kukovec, uč. v Ljutomeru, Hugo Dekleva, uč. v Ljutomeru, Albina Mohorko, uč. meščanske šole v Krškem.

Anton Leban :

I.

Brivec in kmet.

Kmet, ki je veljal še za precej pametnega človeka, je prosil brivca, naj ga obrije. Pri-
lično mu je povedal, da mu delajo miši na
polju veliko škodo, in da ne zna, kako bi
prišel tem škodljivkam do živega. „Ali imate
mного teh škodljivih miši?“ vpraša brivec
kmeta. — „Mного, mnogo jih imam.“ —
„No, jaz rabim nekatere miši,“ reče brivec,
„in hočem vam plačati po 1 krono vsako,
ako mi jih nekaj donesete.“ Kmet je to ob-
ljubo smatral za resno; prinesel je nekaj dni
kasneje brivcu kletko polno miši. — „Prinesel
sem vam 125 miši,“ je rekel kmet. Brivec
je bil v zadregi in tuhtal, kako bi se rešil
iz zagate. „So samo samčiki?“ je vprašal
resnim obrazom. Kmet, ogorčen radi tega,
odgovori: „Na to nisem pazil.“ — „No, potem
pa le odnesite vse nazaj, kajti jaz ne maram
samičic v hiši.“ — Kmet je bil prepričan, da
ga hoče imeti brivec za norca. — Pomišljal
je nekoliko in potem odgovoril: „Miši naj
nazaj nesem? Ah, rajši vam pa pustim
vse brezplačno.“ — In odprl je kletko, jo
stresel in tako izpustil vseh 125 miši po
hiši. — Kmeta ni brivec več smešil. —

II.

Vsakemu prav.

Župan z Brda je bil znan kot jako mi-
roljuben mož. Večkrat je to dokazal ob prilikah,
ko so se njegovi soobčani na županskem
uradu tožarili. Bil je v občinski pisarnici
uradni dan in več obravnav na dnevnem
redu. Župan je zasliševal stranke. Ko je prvo
tožbo zaslišal, je rekel strankama: „No, vidim,
da imate prav!“ Posrečilo se mu je obe
stranki poravnati, da sta se obe veselili od-
stranile. — Radovedno je občinski sluga
sledil obravnavi, stresaval z glavo in končno
rekel: „Ali, gospod župan, obe stranki vendar
ne morete imeti prav?“ Prijazno je pogledal
župan svojega slugo v obraz — reki: „O,
da, tukaj imate pa tudi prav!“ —

III.

Smola vrhu smole.

Baron Jurij Bazaj je šel na lov. Bil je
veselo razpoložen, dan je bil lep, obečajoč
mного lepega lovskega plena. — No, pa
poglejto jo — smolo! Srečal je na prvo
staro Beckovo Lizo iz bližnje vasi. Takoj se
obrne in krene po drugi stezi proti gozdu.
Pa, o groza, tudi stara babura, Beckova Liza,

je krenila drugo pot in mu prišla ravno na-
sproti. — „Prokleta smola!“ godrnja baron
sam s seboj in se zateče v bližnji kozolec,
da bi se ji izognil. Tam je čakal, dokler ne
pojde babura mimo. Pa vse — zaman, kajti
minilo je pol ure in starke še ni bilo. Ogorčen
stopi iz kozolca, da bi šel dalje, in že stoji
stara Beckova Liza pred njim. — Razjezi
se baron in kriči: „Kaj, Vi, stara copernica,
nimate drugega dela, nego tukaj okoli po-
stopati in meni, lovcu, veselje do lova kratiti?“
— „Oprostite, gospod baron“, odgovori Bec-
kova Liza, „imam tako krivo vero: Ako zgodaj
zjutraj lovca srečam, nimam ves dan nič
sreče in nič ne prodam.“ — „Prosim, ne-
zamere, gospod baron, želim mnogo
sreče na lovu!“ —

*

Očetova stara sukna. Joh. D. Rockefeller
(v Ameriki), najimovitejši človek na svetu,
ima, kakor znano, prav skromne telesne po-
trebe. Vkljub temu, da mu vržejo letni do-
hodki $\frac{1}{4}$ milijarde kron (250.000.000 K), je
vedno slabo oblečen. Nedavno ga sreča star
znanec njegove rodbine v parku na sprehodu.
Milijardar je imel tako obnošeno obleko, da
bi najbrž take ne oblekel nobeden njegovih
uradnih slug. Prijatelj ga opozori: — Cuj,
John! Kar je preveč, je le preveč. Ti nosiš
obleko, da je naravnost sramota. Kako le
moreš tako slabo stvar deti na se? —
Rockefeller ga zavrne odločno, da je ta
obleka še dobra za delavnik. — Ne umem
te, trdi prijatelj, — pomisli samo, kako
skrbno se je vedno oblačil tvoj oče, ki se
mu vendar ni godilo posebno dobro na svetu.
— Tako! — ga zavrne zmagovito Rockefeller,
— saj to je prav mojega očeta obleka, ki
jo nosim!

*

Šolska policija na Ogrskem. V „Vi-
lagu“ priobčuje dr. Fried zanimive podatke
o znani odredbi ogrskega naučnega ministra
glede nadzorovanja narodnostnih šol potom
posebnih zaupnikov. Ti zaupniki smejo pre-
gledovati vse domače in šolske naloge in
imajo točno nadzirati profesorje pri predavanju
in prisostvovati klasifikaciji učencev. Vsak
izpit je ničev, ako ni bil prisoten madžarski
zaupnik. Ti zaupniki nadzirajo dijake tudi
doma. Pravi šolski policaj je tak nadzornik.
Dr. Fried obsoja te odredbe, rekoč: „Danes,
ko je jedna glavnih nalog svetovne vojne
izravnavati narodnostne politike, organizira
naučni minister „šolsko policijo“. Ako se za-
upnik točno drži predpisov, postane špijon
dijakov in profesorjev, sramoti svobodo pre-
davanja profesorjev, špijon je v šoli, izven
sole, po dnevi in po noči.

Dragi gospod Doropoljski!

Pisati Vam želim o tem, kako se imamo kaj na tem visokem hribčku. Prav na veselem kraju stoji šola žusemska. Sedaj smo dobili prav prijaznega gospoda učitelja. Prav lepo nas uči. Prav rada hodim v šolo, ker je tako lepo vreme kakor v pomladi. Ptičke nam pojo in rožice že cveto. Vse je veselo za nas mladino žusemsko. Pristrčno veselo nam je hoditi v šolo na ta visoki hrib. Med potom cvetke nabiramo ter se ž njimi razveseljujemo.

Vam udana učenka

Monika Vogatova

Na Žusmu, dne 29. februarja 1917.

Odgovor:

Ljuba Monika!

Ti si zares vesela deklica. Tebi je vse veselo. Naj bi ti ostalo to veselje vedno v srcu, da bi ti bilo smehljajoče se življenje samo ena vesela pesem. — Nedavno spomladi je bil nek deček tako vesel lepe vigredi (pa tudi tako razmišljen), ko je opisoval pomladno radost, da je napisal, kako lepo ptičice cveto in rožice pojo. Seveda smo se mu smejali in tudi sam bi se bil rad, pa ni mogel v lastno škodo. Naslednji dan je popravi pomoto in se veselil z drugimi. Zato pa le veselo v življenje vsi!

*

Dragi gospod Doropoljski!

Sedaj Vam hočem prvikrat pisati, ker sem v šoli dobila „Zvonček“ od gospoda učitelja. Stara bom 14 let. Zdaj smo dobili novega gospoda učitelja, ki nas tako lepo uči. Zdaj sem dobila lepo izpričevalo. V šolo jako rada hodim, ker se veliko lepega naučim. Pozimi imam čas v šolo hoditi. Jaz jako rada berem „Zvonček“, ker je veliko lepega v njem. Zdaj je pa to pismo dokončano in Vam v roke podano.

Srčno Vas pozdravlja Vaša zvesta

Matilda Hernavs
učenka na Žusmu.

Odgovor:

Ljuba Matilda!

Kakor sodim po tvoji lični pisavi, si res pridna učenka. Tudi Zvonček čitaš rada. Kdo bi se čudil! Na daljnem avstrijskem jugu v starodavnem mestu Splitu živi deklica Slovenka, ki tudi rada čita Zvonček. Našemu uredniku je pisal od tam akad. kipar g. prof. Sv. Peruzzi, da ga je prav ta učenka opozorila na spis v našem listu, kjer ste videli slov. umetnika, ko dovršuje „Kranjskega Janeza“. — Spomenik padlim junakom slov. polka cesarjevič Oton. Pa ne samo opozorila ga je na ta spis, marveč tudi znala ponoviti skoro vso čitavo na pamet. Da, šele daleč od domovine znamo ceniti svoj jezik, milo slovensko besedo.

*

Velenjeni gospod Doropoljski!

Tudi jaz Vam hočem napisati par vrstic kakor moje tovarišice. Stara sem trinajst let in prav rada hodim v šolo. Tukaj je jako prijetno, ker se vidi daleč na okrog. Tukaj je zelo toplo in že cvetejo trobentice in vijolice. Sedaj smo dobili novega gospoda učitelja in ga imamo jako radi. Prav rada čitam Zvonček. Najbolj mi ugaja pravljica: Kaj nam pripoveduje naš dedek.

Srčno Vas pozdravlja Vam udana

Zofija Šarlah.

Na Žusmu, dne 27. svečana 1917.

Odgovor:

Ljuba Zofija!

Ko se zbuja narava v novo življenje, je najlepši čas leta. Vse povsod donijo glasne pesmi, cveto vijolice in se igrajo ribice v potoku. A tudi človeško srce čuti tedaj obnovev v svoji notranjosti. Tudi v njem se zbujejo pesmice — lepe misli o bodočih ali že prežitih prijetnostih, lepi spomini lepih dni in drzne, vabljlive nade v bodočnost. Naj bi ostala tako pomladna pesem v tvojem srcu še dolgo, dolgo!

*

Velečenjeni gospod!

Prav rada čitam Zvonček. Mnogo lepega sem že prečitala. Tudi jaz Vam hočem pisati par besedi. Zdaj je zopet vesela šola na Žusmu. Učitelja imamo prav dobrega. Prav me veseli šola. Stara sem še le 12 let. Upam, da se bodem še mnogo lepega naučila.

Srčno Vas pozdravlja

Marija Škorjanc

Na Žusmu, dne 27. svečana 1917.

Odgovor:

Ljuba Marija!

Tvoje pismo ni dolgo. Zelo me veseli, da se hočeš rada učiti. Življenje je vedna šola. Kdor bi mislil, da se mu ni več treba učiti, že zastaja v svojem znanju. Neprenehoma napreduje le tisti, ki mu je življenje šola. Ne mislim, da bi moral imeti vedno knjigo na kolenih in belešnico v roki. Ne. Dovelj je, da ima odprto oko, odprto uho in odprto srce.

Spoštovani gospod Doropoljski!

Zvedeli smo, da nas zapustijo gospod učitelj. Srečui bodo tisti otroci, ki dobe našega gospoda učitelja. Zelo sem žalostna, ker bom že morala črez deset tednov zapustiti šolo. Naznanim Vam tudi, da imam očeta in dva brata pri vojaki. In zdaj sta še doma bratec in mlajša sestra. Zelo sem žalostna za bratoma in očetom. Morebiti jih ne bom videla več. Stara bodem kmalu štirinajst let ter hodim na Žusem v šolo k gospodu Francu Fogačniku, ki nas prav dobro uči. Tukaj pri nas je bilo do sedaj prijetno vreme, toplo in brez snega. Na Žusmu imamo dve cerkvi: ena je posvečena sv. Valentinu, druga pa sv. Jakobu. Na tem hribu je jako veselo. Zdaj pa sklenem svoje slabo pisanje in prosim odgovora.

Srčno Vas pozdravlja Vam udana

Micika Artičková

Žusem, dne 17. svečana 1917.

Odgovor:

Ljuba Micika!

Kar si ti pisala pismo pa doslej, da je bil natisnjen moj odgovor je minila približno polovica leta, lepša polovica. Tedanji cvet je že zrastel sad. Vi ste se lepo veselili v lepi okolici žusemske šole, a zunaj po svetu ni bilo tako veselo. So pa tudi junaki naši vojak, ki ne puste sovražnika v deželo, da se mi v miru učimo, napredujemo in veselimo božje narave v cvetoči mladosti. Slava njim a neskončna slava padlim junakom.

Dragi gospod Doropoljski!

Zdaj so jako žalostni časi, ker je vojska. Pa vendar sem vesela, ker imamo vsaj prav dobrega učitelja. Prav rada hodim v šolo. Stara sem še le ednajst let ter upam, da se bodem še mnogo lepega naučila. V šoli sem čitala jako lep spis v „Zvončku“. Zato Vam tudi jaz pošljem pozdrav od Vam neznane

Berte Drač

Na Žusmu, dne 27. februarja 1917.

Odgovor:

Ljuba Berta!

Tvoj list pove mnogo. O vojski je danes navadna beseda, o dobrem učitelju pa samo tedaj, ko ga ljudje potrebujejo. Tudi otroci radi pozabijo svoje prve učitelje, ko rabijo tudi njihove nauke. Upajva, da ne bo na vaši šoli nič takih učencev in ne učiteljev.

Čenjeni gospod Doropoljski!

Dolgo časa Vam že nisem pisala, sedaj Vam pa pišem in Vam obenem pošiljam rešitev ugank v „Zvončku“. Sedaj obiskujeva z bratom Dušanom prvi razred zaposlovalnih tečajev goriške slovenske gimnazije. V kratkem dobimo izpričevala, in upava, da bo za oba izid prav dober. Najina součenka je tudi moja prijateljica že od 2. raz. ljudske šole, Stanka Berginc, ki vam je tudi že pisala. V Trstu smo imeli pred kratkim hudo burjo, ki pa je ponehala, da imamo sedaj najlepše, skoro pomladansko vreme. Seveda pa pri nas vedno grmi tam s Krasa, pa smo se že tako privadili, da se ne zmenimo več za tako grmenje. Tupatam pride kak „tiček“, kakor pravi moja mala sestra, ko ga zagleda. Ali naši topovi ga hitro preženejo. Nekokrat je padla bomba prav blizu mene in moje male sestre, na drugi strani ulice, pa se ni užgala. Videla sem jo, kako se je vrtela na tlaku, pa sva hitro skočili s sestro v bližnjo vežo. Bombo je pokril neki vojak v plaščem in jo potem odnesel. Ata pravi, da se ni treba bati nič, da Italijani nikdar ne pridejo v Trst. — Kam pa je šel gospod Gangl, ker je pisano v „Zvončku“, da ni več pri „Zvončku“? Pred vojno sem ga videla v Ljubljani, ko sem bila na počitnicah — Zaključujoč svoje pismo, Vas prosim, da ga priobčite v „Zvončku“, in Vas najprisrčneje pozdravljam

Veljka Ekar

učenka I. gimn. raz.

Odgovor:

Ljuba Veljka!

Tvoje pismo je nekoliko zaostalo, a vendar še zelo zanimivo. Pri nas smo zaradi pomladi ugani taho: Prejšnja leta so se vrnil najprej k nam Italijani, za njimi lastovke in potem šele pomlad. Letos ne pustijo naši hrabri vojaki naprej Lahov, pa ne more za njimi niti pomlad, toda upam, da jo še tudi letos puste preko fronte. — Gospod Gangl je bil tudi menda med branilci domovine. Kako bi on, prerok domovinske ljubezni ostal doma, ko kliče domovina! Seveda smo ga vsi pogrešali, on pa nas. Tako je pisal namreč znanec in prijatelj. Dolg čas mu je bilo po Zvončku in po slovenski mladini. Upajmo vsi, da se kmalu udeležuje njegove in naše želje.

FRAN MILČINSKI:

TOLOVAJ MATAJ

in druge slovenske pravljice

v četrtem letu vojne — da
bi bilo zadnje — in vojna
zadnja!

Založila Tiškovna Zadruga
v Ljubljani

I VAVPOTIČ

Usebina:

Tolovaj Mataj. — Puta in petelinček. — Zakleti zaklad. — Gospod in sv. Peter. — Sojenice in cigan. — Sin jež. — Mrtvi ženin. — Laži. — Žena ni marala otrok. — Trije hlapci. — Kačji kralj Babilon. — Mačeha in pastorka. — Jurka je iskal strahu. — Muk. — Dva brata. — Pol-drugi Martin. — Zlata hruška. — Predica in mrlič. — Butalci. — Sojenice in kralj.

Najlepše darilo naši mladini za Miklavža in Božič.

U začetku decembra izda Tiskovna zadruga Fr. Milčinskega zbirko pravljic „Tolovaj Mataj“. Naša mladinska književnost šteje Milčinskega med svoje najboljše pisatelje; zakaj malokateri je pogledal tako globoko v otroško dušo, malokdo ji zna pripovedovati mikavnejše, bolj pesniško izbrano. Prva knjiga „Pravljic“ istega pisatelja, izdana pred par leti, je dosegla popoln uspeh; še z večjim upravičenjem ga smemo pričakovati od najnovejše zbirke 20 pravljic, resnih in veselih, podanih s čudovito plastiko jezika, ki ga bo užival s pravo naslado tudi vsak izobraženec.

Ivan Vavpotič, priznani naš umetnik-ilustrator, je opremil knjigo s 15 risbami, kakršnih še do zdaj ni imela nobena slovenska knjiga za mladino. In tako ne bo di šolske knjižnice in ne slovenske hiše, kamor bi ne prinesel „Tolovaj Mataj“ v neveselo sedanjost trenutkov radostnega pozabljenja in redkega užitka!

Knjiga se naroča pri „Tiskovni zadrugi v Ljubljani“, in sicer jo dobe naročniki, ki pošljejo denar do 10. decembra t. l. po nakaznici ali priloženi poštni položnici vezano za 4 K 70 v. Po knjigarnah se zviša cena knjigi na 5.20 K in 10 % knjigotržno draginjsko doklado.

Jan Legova knjižnica I., II. in III. zvezek:

Dane.

Povest za mladino s štirimi slikami. Spisal Andrej Rapè. Spis je odlikoval s častno nagrado občinski svet ljubljanski. Cena 1 K, po pošti 16 vin. več.

Turki pred Sv. Tilnom.

II. natis.

Zgodovinska povest s petimi izvirnimi slikami. Spisal Julij Slapšák. Spis je odlikoval s častno nagrado občinski svet ljubljanski. Cena 1-30 K, po pošti 16 v več.

Kraljestvo čebel.

Mladinski spis. Spisal Jožef Ribičič. Cena 80 vin., po pošti 16 vin. več.

Naročajte in širite naše liste in knjižice!

Vodstvo Zaveze.

Naše upravništvo v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 6,
ima v zalogi:

- „Zvonček“, III. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 6 K,
elegantno vezan 7 K.
- „Zvonček“, IV. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 6 K,
elegantno vezan 7 K.
- „Zvonček“, V. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 6 K,
elegantno vezan 7 K.
- „Zvonček“, VI. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 6 K,
elegantno vezan 7 K.
- „Zvonček“, VII. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 6 K,
elegantno vezan 7 K.
- „Zvonček“, VIII. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 6 K,
elegantno vezan 7 K.
- „Zvonček“, IX. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 6 K,
elegantno vezan 7 K.
- „Zvonček“, X. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 6 K,
elegantno vezan 7 K.
- „Zvonček“, XI. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 6 K,
elegantno vezan 7 K.
- „Zvonček“, XII. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 6 K,
elegantno vezan 7 K.
- „Zvonček“, XIII. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 6 K,
elegantno vezan 7 K.
- „Zvonček“, XIV. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 6 K,
elegantno vezan 7 K.
- „Zvonček“, XV. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 6 K,
elegantno vezan 7 K.
- „Zvonček“, XVI. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 6 K,
elegantno vezan 7 K.
- „Zvonček“, XVII. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 6 K,
elegantno vezan 7 K.

„UČITELJSKA TISKARNA“

V LJUBLJANI, FRANČIŠKANSKA UL. 6.

Telefon štey. 118.

Poštnohranilnični račun št. 76.307.

»Učiteljska tiskarna« je najmodernejše urejena in izvršuje vsa tiskarniška dela od najpreprostejšega do najmodernejšega. V zalogi ima tudi vse šolske in druge tiskovine.

Enobarvni kakor tudi večbarvni tisk.

Litografija. Stereotipija.

Delo točno, solidno in elegantno.

Gg. skladateljem vljudno naznanjamo, da je »Učiteljska tiskarna« preskrbljena z novimi notami, torej izvršuje tudi muzikalije s prav ličnim in razločnim tiskom.

===== Cene zmerne. =====

Svoji k svojim!

===== Kupujte =====

mladinske spise

ki jih izdaja

„Društvo za zgradbo Učiteljskega
:: konvikta v Ljubljani“! ::